

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.10.1992, sp. zn. 6 Cz 19/92, ECLI:CZ:NS:1992:6.CZ.19.1992.1

Číslo: 20/1993

Právní věta: Při určení toho, v jaké skupině hornických činností přísluší pracovníkovi věrnostní přídavek horníků podle zákona č.62/1983 Sb., nelze vycházet jen z toho, jak byl druh jím vykonávané práce označen např. v pracovní smlouvě. Zařazení do skupin hornických činností se provádí podle práce, kterou pracovník v příslušném období skutečně vykonával rozhodujícím hlediskem je především charakteristika okruhu pracovníků vykonávajících hornickou činnost, uvedená v příloze nařízení vlády ČSFR č.67/1983 Sb.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 29.10.1992

Spisová značka: 6 Cz 19/92

Číslo rozhodnutí: 20

Číslo sešitu: 3-4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Horníci, Pracovní poměr

Předpisy: 62/1983 Sb. 67/1983 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se domáhal vůči žalovanému důlnímu podniku zaplacení doplatku věrnostního přídavku horníků za hornický rok 1986-87 a 1987-88 ve výši 2 000 Kčs. Žalobu zdůvodnil tím, že po vydání zákona č. 62/1983 Sb. byl pro poskytování věrnostního přídavku zařazen s ohledem na vykonávanou hornickou činnost do I. skupiny a že po zavedení nové mzdové soustavy v organizaci byl změněn název jím vykonávané funkce a věrnostní přídavek horníků mu byl vyplácen ve výši stanovené pro II. skupinu hornických činností. Protože ve skutečnosti se jeho pracovní činnost vůbec nezměnila a protože pro určení výše věrnostního přídavku je rozhodující vykonávaná hornická činnost, požaduje vyplacení přídavku ve výši stanovené pro I. skupinu.

Okresní soud v Příbrami rozsudkem z 27. 2. 1989 žalobě vyhověl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a že žalovaný podnik je povinen zaplatit státu do pokladny okresního soudu v Příbrami soudní poplatek ve výši 100 Kčs do 3 dnů od právní moci rozsudku. Při rozhodování o věci samé vycházel ze zjištění, že žalobce dříve pracoval ve funkci vrchního mistra, která měla podle jednotné klasifikace zaměstnání číselný znak 624 a která patřila do I. skupiny hornických činností. I když došlo ke změně názvu žalobcem zastávané funkce, měl soud z výpovědi žalobce, z náplně jeho práce a z výpovědi svědka K. N. za prokázané, že náplň práce žalobce zůstala stejná a že žalobce pracoval jako technický pracovník při řízení výroby. Soud dospěl k závěru, že

žalobci proto přísluší věrnostní přídavek horníků ve výši stanovené pro I. skupinu hornických činností.

K odvolání žalovaného krajský soud v Praze rozsudkem z 31. 10. 1989 změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl, a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a že žalovanému se neukládá povinnost zaplatit soudní poplatek. Po provedení dalších důkazů odvolací soud dovodil, že žalobce od roku 1974 pracuje u žalovaného na důlním závodě III., přičemž stále vykonává stejnou činnost. Při nástupu do práce byl zařazen na funkci hlavního energetika I, v roce 1980 byla funkce označena jako vedoucí energetik - vrchní mistr (důvodem této změny bylo zdůraznění povinnosti řídit mistry, která ovšem vyplývala i z popisu funkce vedoucího energetika), v roce 1984 byla funkce označena jako vrchní mistr III. energetické údržby a v roce 1986 byla funkce přejmenována na zástupce vedoucího provozu pro energetické hospodářství. Protože zařazení pracovníků do skupin pro výplatu věrnostního přídavku horníků je založeno na názvech a číselném znaku jednotné klasifikace zaměstnání a protože žalobce od roku 1974 vykonává podle popisu činnosti funkci energetika s působností na důl - závod, svědčí název funkce a vykonávaná funkce pro zařazení do II. skupiny hornických činností. K obsahu výpovědi žalobce a svědka K. N. odvolací soud uvedl, že jde o „subjektivní názor, na němž - je-li v rozporu se zákonem - nelze stavět rozhodnutí v této věci“.

Generální prokurátor České republiky ve stížnosti pro porušení zákona namítal, že rozsudkem odvolacího soudu, vycházejícím ze závěru, že žalobce vykonával funkci energetika s působností důl - závod a že název funkce a vykonávané funkce odůvodňují jeho zařazení do II. skupiny hornických činností pro výplatu věrnostního přídavku horníků, byl porušen zákon.

Stížnost pro porušení zákona, podaná na podnět došlý orgánům prokuratury před dnem 1. 1. 1992, byla projednána podle ustanovení § 236 až § 243 o. s. ř. ve znění platném do 31. 12. 1991 (srov. čl. III bod 1 písm. c/ zákona č. 519/1991 Sb.). Nejvyšší soud České republiky rozhodl o této stížnosti pro porušení zákona tak, že rozsudkem odvolacího soudu byl porušen zákon, tento rozsudek zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 62/1983 Sb., o věrnostním přídavku horníků, se věrnostní přídavek poskytuje pracovníkům, kteří vykonávají hornickou činnost v hornickém provozu.

Podle ustanovení § 7 odst. 1 uvedeného zákona se věrnostní přídavek poskytuje v ročních částkách odstupňovaných podle počtu ukončených roků výkonu hornické činnosti v hornickém provozu včetně čekací doby. Podle ustanovení § 7 odst. 2 téhož zákona pro určení výše věrnostního přídavku se zařazují hornické činnosti do skupin podle obtížnosti a rizikovitosti vykonávané práce. Skupiny hornických činností jsou vymezeny v příloze k nařízení vlády č. 67/1983 Sb., kterým se provádí zákon o věrnostním přídavku horníků.

Z citovaných ustanovení vyplývá, že pro posouzení toho, v jaké skupině hornických činností náleží pracovníku věrnostní přídavek horníků, je rozhodující práce, kterou v příslušném období (hornickém roku) vykonával, a její zařazení do skupiny hornických činností. Přitom nelze vycházet jen z toho, jak byl druh práce označen (např. v pracovní smlouvě, v zařazení podle mzdových předpisů apod.). Neodpovídá-li povaha skutečně vykonávané práce provedenému označení druhu práce, z ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 62/1983 Sb. je třeba dovodit (srov. slova „... se zařazují hornické činnosti do skupin podle obtížnosti a rizikovitosti vykonávané práce“), že zařazení do příslušné skupiny hornických činností se provádí podle skutečně vykonávané práce. Pro zařazení je pak rozhodující především charakteristika okruhu pracovníků uvedená u jednotlivých bodů (v příloze nařízení vlády č. 67/1983 Sb. vytištěná tučným písmem), neboť vyjadřuje obtížnost a rizikovitost výkonu práce, a

výčet povolání i číselných znaků podle jednotné klasifikace zaměstnání má jen orientační a doplňující povahu.

V posuzovaném případě žalobce tvrdil, že konal práci, která spadá pod bod 1.2 a má v jednotné klasifikaci zaměstnání číselný znak 624 - báňský technik řízení výroby, a poukazoval na to, že byl žalovaným podnikem po vydání zákona č. 62/1983 Sb. takto zařazen. Žalovaný namítal, že zařazení funkce zastávané žalobcem pod číselný znak 624 jednotné klasifikace zaměstnání bylo provedeno chybně, neboť žalobce nebyl technikem řízení výroby, ale ostatním báňským technikem, jenž má v jednotné klasifikaci zaměstnání číselný znak 629 a patří pod bod 2.5 (z popisu jeho pracovní funkce vyplývá, že byl vedoucím energetikem a nikoli vrchním mistrem).

Pro zařazení do skupiny hornických činností je (jak bylo uvedeno výše) rozhodující, jakou práci žalobce v rozhodných obdobích skutečně konal a do jaké skupiny hornických činností patří. Pro zjištění, zda práce konaná žalobcem spadá do charakteristiky uvedené pod bodem 1.2 (do I. skupiny) nebo pod bodem 2.5 (do II. skupiny), je významné, zda představovala řízení výroby při těžbě uranové rudy dobývané v hlubinných dolech (při zřizování a likvidaci důlních děl nebo při geologickém průzkumu pro těžbu nerostů v podzemí) nebo zda šlo jen o takovou práci při těžbě uranové rudy (při zřizování a likvidaci důlních děl nebo při geologickém průzkumu pro těžbu nerostů v podzemí), v jejíž náplni byla stanovena povinnost pravidelně navštěvovat pracoviště v podzemí.

Odvolací soud dovodil, že žalobce vykonával hornickou činnost zařazenou do II. skupiny, z popisu jeho pracovní funkce. Při hodnocení tohoto důkazu však nevzal náležitě v úvahu výpovědi svědka K. N., z níž vyplynulo, že žalobce byl činný při řízení výroby a že převažující náplň jeho práce se ve srovnání s obdobím před 1. 1. 1986 nezměnila (názor odvolacího soudu, že jde o „subjektivní názor, na němž - je-li v rozporu se zákonem - nelze stavět rozhodnutí v této věci“, při hodnocení důkazů podle ustanovení § 132 o. s. ř. nemůže obstát), ani výpovědi svědka V. S., podle které byla v době po 1. 1. 1986 posílena účast žalobce v energetickém hospodářství, ovšem počet a okruh jemu podřízených pracovníků zůstal v podstatě stejný.

Z uvedeného je zřejmé, že důkaz popisem pracovní funkce žalobce, i kdyby byl správně zhodnocen, k objasnění rozhodných skutečností nepostačoval. Ke zjištění skutečného stavu věci měl odvolací soud, nepovažoval-li skutková zjištění soudu prvního stupně za správná nebo úplná, důkazy provedené tímto soudem, které se týkaly rozhodných skutečností, zopakovat, popřípadě provést i další důkazy; pokud by tyto další důkazy neoznačili účastníci, měl soud postupovat podle ustanovení § 120 odst. 1, věta druhá, o. s. ř. (k objasnění, jakou práci žalobce skutečně vykonával, mohli být vyslechnuti zejména spolupracovníci a podřízení žalobce). Odvolací soud veden nesprávným právním názorem však nepovažoval zopakování již provedených důkazů ani provedení dalších důkazů za potřebné; jeho závěr, podle kterého žalobce pro výplatu věrnostního přídavku horníků patří do II. skupiny hornických činností, neboť vykonával funkci energetika s působností na důl - závod, nelze proto považovat za podložený.

Protože rozsudkem odvolacího soudu byl porušen zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1, § 132 a § 153 odst. 1 o. s. ř. (ve znění účinném do 31.12. 1991) ve vztahu k ustanovení § 7 odst. 1 a 2 zákona č. 62/1983 Sb., bylo důvodné stížnosti pro porušení zákona vyhověno, rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.